

Μετανάστης και καλλιτέχνης..., Κ. Τριπερίνα

Κυριακή Τριπερίνα

Μετανάστης και καλλιτέχνης. Σύντομο ανέκδοτο ή ρεαλιστική δυνατότητα; Η 20χρονη πορεία της οργάνωσης C.C. αποδεικνύει ότι είναι δυνατόν. Στο Λονδίνο, βέβαια

Πόσο περιθώριο έχει να υπάρξει ως καλλιτέχνης ένας μετανάστης; Θα μου πείτε, τόσα και τόσα ταλέντα πήγαν ή πηγαίνουν χαμένα, εδώ θα κολλήσουμε; Όμως, ως γνωστόν «ουκ επ' άρτω μόνον ζήσεται άνθρωπος». Δεν είναι μόνον ο καλλιτέχνης που χρειάζεται το κοινό του, αλλά και το αντίστροφο. Κάπως έτσι σκέφτηκε η οργάνωση Cultural Cooperation που δραστηριοποιείται στο Λονδίνο υπέρ των «διαφορετικών» καλλιτεχνών.

Στην τέχνη, όπως και στην πολιτική, υπάρχουν συγκεκριμένες ομάδες ανθρώπων, που είτε υποεκπροσωπούνται είτε η φωνή και οι ιδέες τους επικαλύπτονται από mainstream καλλιτεχνικά ρεύματα και ιδεολογίες. Πολλές φορές αυτό δεν έχει να κάνει με την ποιότητα της δουλειάς τους, αλλά με την ταυτότητά τους.

Στο διάστημα παραμονής μου στο πολυεθνικό Λονδίνο βρέθηκα να ασχολούμαι με το χώρο του πολιτισμού γενικότερα. Έτσι ανακάλυψα ένα σημαντικό αριθμό φορέων και οργανώσεων που ασχολούνται κυρίως με μετανάστες ή πρόσφυγες και έχουν ως στόχο να καλύψουν με τη δράση τους αυτά τα κενά εκπροσώπησης και να ισορροπήσουν, όσο είναι δυνατό, τις ανισότητες σε σχέση με την πρόσβαση στη τέχνη και την καλλιτεχνική δημιουργία.

Τι είναι η Cultural Co-operation

Μία από αυτές τις οργανώσεις ονομάζεται Cultural Co-operation. Είναι μια ανεξάρτητη φιλανθρωπική οργάνωση που εδώ και είκοσι χρόνια παρέχει υπηρεσίες σε καλλιτέχνες μουσικούς, ζωγράφους, χορευτές, συγγραφείς από όλα τα μέρη του κόσμου και τους βοηθά να συνεχίσουν και να εξελίξουν την καριέρα τους στο Λονδίνο. Ο στόχος της είναι διττός. Από τη μία υποστηρίζει την προσωπική ανάπτυξη και ενθάρρυνση των καλλιτεχνών για ενεργό συμμετοχή στις πολιτιστικές

δραστηριότητες και από την άλλη η οργάνωση φιλοδοξεί να κάνει γνωστές τις πλούσιες καλλιτεχνικές παραδόσεις, οι οποίες ζουν και αναπτύσσονται όχι στις κεντρικές σκηνές αυτής της πόλης αλλά στις πολυάριθμες πολυπολιτισμικές κοινότητες που τη συγκροτούν.

Η *Cultural Co-operation* διοργανώνει σεμινάρια επαγγελματικής εκπαίδευσης και καλλιτεχνικά *workshops* στα οποία «φτασμένοι» καλλιτέχνες ή υψηλόβαθμα στελέχη πολιτιστικών οργανισμών (μουσείων, θεάτρων, αιθουσών τέχνης κλπ.), παίζοντας το ρόλο του μέντορα μοιράζονται την εμπειρία τους, δίνουν συμβουλές στους “νεοεισερχόμενους” για το πώς μπορούν να προωθήσουν καλύτερα τη δουλειά τους και παρέχουν πληροφορίες για τα καλλιτεχνικά πράγματα του Λονδίνου.

Τα τελευταία χρόνια η οργάνωση έχει αναπτύξει συστηματικά το δίκτυο των καλλιτεχνών-μελών που συμμετέχουν στις δράσεις της, το *London Diaspora Capital*, το οποίο αντιπροσωπεύει διάφορες μορφές τέχνης και τις πολιτιστικές παραδόσεις περισσότερων από ογδόντα χωρών. Οι καλλιτέχνες, από ποιητές και χορευτές μέχρι ζωγράφοι, έρχονται σε επαφή είτε μέσα από τα σεμινάρια επαγγελματικής ανάπτυξης είτε μέσα από τη διοργάνωση εκδηλώσεων ή συμμετέχοντας στη ραδιοφωνική εκπομπή της οργάνωσης, που τους δίνει την ευκαιρία να αναδείξουν τη δουλειά τους. Αποκορύφωμα αυτών των εκδηλώσεων είναι ένα εντυπωσιακό και πολύ δημοφιλές μουσικό φεστιβάλ, το *Music Village Festival*, που γίνεται κάθε καλοκαίρι και προσελκύει πολυπληθές κοινό.

Επίσης, η *Cultural Co-operation* υποστηρίζει τις προσπάθειες των μελών της, σχεδόν αποκλειστικά μεταναστών/στριών, να «ζήσουν από την τέχνη τους». Δημιουργεί θέσεις εργασίας είτε μέσα από την υλοποίηση προγραμμάτων είτε μέσω της συνεργασίας με άλλους οργανισμούς, ενημερώνει τακτικά τα μέλη για θέσεις εργασίας που προκύπτουν στον τομέα της τέχνης, για διαγωνισμούς, δυνατότητες χρηματοδότησης, συμμετοχής σε εκδηλώσεις ή για ευκαιρίες καλλιτεχνικής εκπαίδευσης. Επειδή, όπως είναι αναμενόμενο, οι περισσότεροι/ες εργάζονται σε τομείς άσχετους με τον καλλιτεχνικό χώρο, οι ευκαιρίες και οι πληροφορίες που προσφέρει η οργάνωση έχουν μεγάλη σημασία.

Τα αποτελέσματα

Όλες αυτές οι δράσεις, που υλοποιούνται μετά από ώρες έρευνας, σχεδιασμού και προσεκτικής επιλογής, αποτελούν μια πολύ σημαντική πηγή έμπνευσης, ενδυνάμωσης και κοινωνικής δικτύωσης για τους καλλιτέχνες. Αυτές τις μέρες ένας μουσικός κάνει την πρώτη του επαγγελματική εμφάνιση σε συναυλία που απευθύνεται στο γενικό κοινό (εδώ το λένε *mainstream*), γεγονός που σηματοδοτεί την έξοδό του από το περιβάλλον που δημιουργεί η οργάνωση. Η ευκαιρία να τον προσέξουν δημιουργήθηκε από τη συμμετοχή του στις ραδιοφωνικές εκπομπές της *Cultural Co-operation* και από τη συστηματική προετοιμασία που πάλι η οργάνωση του έδινε την ευκαιρία να κάνει. Παρόλο λοιπόν που τα εμπόδια κάποιες φορές φαντάζουν ανυπέρβλητα, υπάρχει ένα πλαίσιο που δίνει στους καλλιτέχνες τη δυνατότητα να ασκήσουν τη δημιουργικότητά τους, να ανταλλάξουν ιδέες, να εκφράσουν προβληματισμούς, να συνεργαστούν και εν τέλει να έρθουν λίγο πιο κοντά σε αυτό που ονειρεύονται.

Σχόλια και συγκρίσεις

Η ιδέα πάνω στην οποία βασίζεται η δουλειά της C.C. είναι απλή. Επίσης, είναι ρεαλιστική, τουλάχιστον για τις συνθήκες του Λονδίνου. Ωστόσο, απ' όσο παρακολουθώ τα πράγματα, ο προβληματισμός στον πολιτικό-κοινωνικό διάλογο αλλά και στον ακαδημαϊκό χώρο εστιάζει όλο και περισσότερο στο ερώτημα αν έχει νόημα η συνύπαρξη των διαφορετικών πολιτισμών, όσο απλόχωρη κι αν είναι, όταν δεν περιλαμβάνει και την αλληλεπίδραση. Η κατάσταση στο Λονδίνο μοιάζει λίγο σαν να πορεύονται όλοι, δηλαδή η κάθε εθνική κοινότητα, σε παράλληλους δρόμους, με μόνη πιθανότητα να συναντηθούν σε κάποιο *ethnic* φεστιβάλ ή εκδήλωση. Από την άλλη, στην Ελλάδα δεν υπάρχει ούτε κι αυτό. Είναι νωπή η απόπειρα να εμποδισθεί η γιορτή των Αφρικανών γυναικών στην πλατεία Αμερικής, όπως μάθαμε μέχρι και εδώ στο Λονδίνο.

Τελικά μπορούν τέτοια σχήματα να υπάρξουν στην Ελλάδα; Αν παραμερίσουμε βέβαια το ζήτημα της χρηματοδότησης, όπου δεν μπορεί να υπάρξει σύγκριση, αφού στην Αγγλία τόσο η παρουσία όσο και η χρηματοδότηση των ΜΚΟ είναι θεσμοθετημένες και ριζωμένες στην κοινωνία – πώς αλλιώς, αφού μιλάμε για τη χώρα που ανέπτυξε την έννοια της φιλανθρωπικής κοινωνικής δράσης. Σκέφτομαι, με το θάρρος που μου δίνει η απόσταση, στην Ελλάδα, θέλουμε;

Άσκηση

1. Συζητήστε το παρακάτω απόσπασμα από το δημοσίευμα της Κυριακής Τριπερίνα:
«ο προβληματισμός στον πολιτικό-κοινωνικό διάλογο αλλά και στον ακαδημαϊκό χώρο εστιάζει όλο και περισσότερο στο ερώτημα αν έχει νόημα η συνύπαρξη των διαφορετικών πολιτισμών, όσο απλόχωρη κι αν είναι, όταν δεν περιλαμβάνει και την αλληλεπίδραση. Η κατάσταση στο Λονδίνο μοιάζει λίγο σαν να πορεύονται όλοι, δηλαδή η κάθε εθνική κοινότητα, σε παράλληλους δρόμους, με μόνη πιθανότητα να συναντηθούν σε κάποιο ethnic φεστιβάλ ή εκδήλωση.»
2. Οργανώστε μια εκδήλωση στην οποία να συμμετέχουν μαθητές του σχολείου σας διαφορετικής εθνικότητας. Για παράδειγμα, μπορείτε να γράψετε ένα θεατρικό διάλογο, να δημιουργήσετε ένα βίντεο, έργα ζωγραφικής, κτλ... Συνισταμένη σε όποιου είδους δημιουργία σας να είναι η συνεργασία, έτσι ώστε το προϊόν της να εκφράζει κοινά προβλήματα, αγωνίες, αδιέξοδα, όνειρα.